ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

ГЕНЕРАЛНА ДИРЕКЦИЯ ЗА ВЪТРЕШНИ ПОЛИТИКИ НА СЪЮЗА

ТЕМАТИЧЕН ОТДЕЛ Б: СТРУКТУРНИ ПОЛИТИКИ И ПОЛИТИКА НА СБЛИЖАВАНЕ

КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИКСИРАНА ТАКСА ЗА СЪДЪРЖАНИЕ: РЕШЕНИЕ НА ПРОБЛЕМА С НЕЗАКОННИЯ ОБМЕН НА ФАЙЛОВЕ?

ОБОБЩЕНИЕ

Резюме

Настоящото проучване разглежда осъществимостта както от политическа, така и от икономическа гледна точка на установяването на фиксирана такса за съдържание за носителите на права, за да се предостави на потребителите възможността законно да обменят файлове чрез равноправен достъп (P2P). За тази цел проучването предоставя анализ на развитието на пазара на музикални и аудиовизуални продукти и услуги за забавление през последните 10 години и информация относно тенденциите в интернет пиратството. Представят се основните цели на подхода с фиксираната такса за съдържание, както и алтернативни сценарии на фиксираната такса за съдържание.

IP/B/CULT/FWC/2010-001//Lot3/C3/SC1 Юли 2011 г.

PE 460.058 BG

Този документ беше поискан от комисията по култура и образование на Европейския парламент.

АВТОРИ

Media Consulting Group
Alain Modot
Héloïse Fontanel
Nic Garnett
Erik Lambert
André Chaubeau
Jérôme Chung
Pierre Jalladeau

ОТГОВОРЕН АДМИНИСТРАТОР

Ana Maria NOGUEIRA
Тематичен отдел Б: Структурни политики и политика на сближаване
Европейски парламент
B-1047 Брюксел
E-mail: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

РЕДАКТОРСКО СЪДЕЙСТВИЕ

Lyna Pärt

ЕЗИКОВИ ВЕРСИИ

Оригинал: EN
Превод: CS, DA, DE, EL, ES, ET, FI, FR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, SV.

ОТНОСНО РЕДАКТОРА

За осъществяване на връзка с отдела или за абониране за месечния му информационен бюлетин, моля, пишете на: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Ръкописът е завършен през юли 2011 г.
Брюксел, © Европейски парламент, 2011 г.

Този документ е на разположение в Интернет на следния адрес:
http://www.europarl.europa.eu/studies

ОПРОВЕРЖЕНИЕ

Настоящата докладна записка е на разположение в Интернет на адрес: Отговорност за мненията, изразени в настоящия документ, носи изцяло авторът. Въпросните мнения не отразяват непременно официалната позиция на Европейския парламент.

Възпроизвеждането и превеждането за нетърговски цели са разрешени при условие, че се посочва източникът и издателят получава предварително известие, както и копие.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ARPU Среден приход от потребител

AV Аудиовизия

BT British Telecom

CRM Колективно управление на права

CRMO Организация за колективно управление на права

DDL Пряко изтегляне

DRM Управление на цифрови права

DTT Цифрово наземно телевизионно разпръскване

EC Европейски съюз

FTP Протокол за прехвърляне на файлове

HADOPI Haute Autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur internet (Върховен орган за разпространение на произведенията и защита на правата в интернет)

IPAP Доставчик на адрес по интернет протокол

IPRED Директива относно упражняването на права върху интелектуалната собственост

IP TV Телевизия чрез интернет протокол

ISP Доставчик на интернет услуги

LPs Албум с дългосвирещи записи

MG Минимални гаранции

MIDEM Marché International du Disque et de l'Edition Musicale (Международен пазар на дискове и музикални издания)

NMPA National Music Publishers' Association (Национална асоциация на издателите на музика)

P2P Равноправен достъп

PC Персонален компютър

PSB Обществено радио- и телевизионно разпространение

ROI Възвръщаемост на инвестициите

VOD Видео по заявка

SACEM Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de musique (Сдружение на авторите, композиторите и издателите на музика)

STIM Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå

SVOD Абонамент за видео по заявка

TRIPs Споразумение относно свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуална собственост

TVoIP Телевизия чрез интернет протокол

UGC Създадено от потребителите съдържание

VHS Домашна система за запис на видео

WTC Договор на СОИС за авторското право

WIPO Световна организация за интелектуална собственост ((СОИС)

WPPT Договор на СОИС за изпълненията и звукозаписите

CTO Световна търговска организация

ОБОБЩЕНИЕ

Настоящото проучване е в отговор на желанието, изразено от комисията по образование и култура на Европейския парламент, да се информира за това как би могла да се приложи на практика както от икономическа, така и от политическа гледна точка фиксирана такса за съдържание при обмен на файлове.

В настоящото проучване се предоставя информация и анализ по следните теми: развитието на пазарите на музикални и аудиовизуални продукти и услуги за забавление през последните 10 години; тенденции и особености на интернет пиратството; основните цели на подхода, основан на въвеждането на фиксирана такса за съдържание; система за фиксирана такса за съдържание и алтернативни сценарии за прилагането й.

Системата за фиксирана такса за съдържание е възможност за това носителите на права да предоставят възможност на потребителите законно да участват в обмен на файлове чрез равноправен достъп (P2P), която се прилага съгласно разширено колективно лицензиране за дейности, които не попадат в обхвата на споразумения за транзакции. Ограничена до строго необходимото за изтегляне на съдържание от мрежа с равноправен достъп (тоест право на възпроизвеждане и много ограничено право на предоставяне на публично разположение[1]), събирана от доставчиците на интернет услуги и преразпределяна от специална паневропейска организация за колективно управление на права, системата за фиксирана такса за съдържание би могла да представлява подходящо решение за създаването на стойност на законния пазар и за намаляване както на притегателната сила, така и на размера на пиратството.

Кратък преглед на музикалната индустрия

Още от въвеждането си законодателството за авторското право непрекъснато се опитва да бъде актуално спрямо промените в технологиите. Обхватът на системите за прилагане на такси за копиране за лично ползване в Европа е разширен, така че той включва повечето дейности, свързани с копирането и с капацитета на потребителите за съхранение на данни.

Музикалната индустрия е сложна индустрия, която се разпростира върху множество различни, но взаимосвързани канали. Те включват изпълнения на живо, звукозаписи, радио- и телевизионни предавания и други форми на това, което традиционно е познато като вторично ползване.

Законодателството относно авторското право предоставя основната правна и икономическа рамка за работата на музикалната индустрия. То предоставя на носителите на права изключителни права за контрол на определени форми на ползване на техните произведения.

При наличието на такива изключителни права изпълнението на произведение, което попада в обхвата на това право, без разрешението на носителите на правата представлява закононарушение, даващо основание за предявяване на граждански иск или закононарушение, преследвано по наказателното право, или и двете.

[1] Правото на предоставяне на публично разположение на други закриляни обекти, посочено в член 3, параграф 2 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество от 22 май 2001 г., следва да бъде разбирано като обхващащо всички действия за предоставяне на тези произведения на разположение на представители на публиката, които не присъстват на мястото, където възниква действието за предоставяне на публично разположение, и като не обхващащо никакви други действия.

Кратък преглед на кино и аудиовизуалната индустрия

За разлика от музикалната индустрия аудиовизуалният сектор и кино секторът процъфтяват и бележат равномерен ръст през последните 20 години, зависими единствено от историческите обстоятелства.

Европейското кино се включи този пазар с нови начини на разпространение и нови структури на финансиране. Финансирането е увеличено чрез публични средства, за което свидетелства значителният брой различни видове държавни помощи (европейски, национални, регионални и местни), както и специализираните фондове (схеми за данъчни кредити, фондове за дялови участия, всеобхватни споразумения за финансиране на поредица от филми и разпределението на приходите от всички форми на разпространението им и др.).

По отношение разпространението на аудиовизуално съдържание веригата на стойността започва с производството на съдържание или придобиването на права и продължава с продажбите на публиката.

Пускането на аудиовизуални и кино програми на пазара изисква развитие на договорни и икономически отношения между различни видове участници по веригата, които могат да бъдат разпределени в шест отделни категории: носители на права и доставчици на съдържание, субекти, събиращи съдържание, оператори на платформи и услуги за предоставяне на видео по заявка, дистрибутори на услуги от платформи, производители на потребителска електроника и крайни потребители (клиенти).

Разпространението посредством цифрови мрежи прекъсва тази линейна последователност и сега всички участници по веригата могат да имат пряк достъп до публиката (включително и самите изпълнители).

Въпреки че цифровото разпространение улеснява разпространението и е в полза на клиентите (теорията на дългата опашка), засега все още то трудно се преобразува в продажби (дори и като се изключи въздействието на незаконното разпространение).

Развитие на пиратството: въздействие и най-нови тенденции

По ирония на съдбата материалното пиратство намалява на много пазари поради все по-големия брой случаи на интернет пиратство: вече не е необходимо клиентите да плащат за материален продукт, ако могат да намерят каквото искат безплатно в интернет.

Отговорът на звукозаписната индустрия на нарастването на интернет пиратството е многостранен: от укрепване на законодателството до технологии, свързани с управлението на правата на звукозаписите, които се произвеждат. Тези технологии включват технологии за управление на цифровите права (DRM) и други видове технологии, свързани със системите за управление на права, като например технологии за разпознаване на съдържание чрез извличане на идентификационни данни от съдържанието („отпечатъци") или вмъкване на идентификационни данни в съдържанието („воден знак")

В аудиовизуалния сектор в преобладаващата си част новите начини за придобиване на съдържание се използват за неразрешени цели. Възникналото в следствие на цифровата революция разнообразие от възможности за неразрешено използване по веригата на разпространението на творческо съдържание обяснява – повече от всяка друга причина – трудностите при отдаването на драстичния спад на приходите на един или ограничен брой фактори.

През последните десет години бяха проведени многобройни проучвания за изследване на естеството и въздействието на интернет пиратството. Твърде често такива

проучвания са просто занимания по събиране на данни въз основа на дадена политика. Единствените сигурни данни са, че приходите на звукозаписната индустрия намаляват, а продажбите на дигитални видео дискове (DVD) са много ниски или намаляват. Друг сигурен факт е, че използването на мрежи с равноправен достъп[2], на уебсайтове с възможност за пряко изтегляне на съдържание и т.н., е все по-широко разпространено и нараства, като включва все по-голям процент интернет потребители, а интернет се използва за достъп до съдържание с авторски права, без да се предоставя никакво възнаграждение на носителите на права.

Въпреки това съвместното съществуване на тези данни не представлява непременно неопровержимо доказателство за причинност.

Образът на „интернет пирата" става много объркан при по-нататъшен анализ на детайлите, а глобалните, съвкупни цифри започват да губят част от въздействието си. Независимо от това във филмовата и музикалната индустрия е важно да се разграничат две основни категории пирати: пиратите, които в по-малка или по-голяма степен са организирани, за да трупат пари чрез насърчаване и/или улесняване разпространението на неразрешени копия с цел печалба и другите пирати, които изтеглят от незаконни уебсайтове (за музика и филми) музикални записи и/или филми и сериали за лично ползване.

Основни законодателни мерки и механизми за борба с пиратството

Различните правителства възприемат различни законодателни подходи за справяне с интернет пиратството.

Носителите на права успешно лобираха за въвеждането на законодателство, възприемащо постъпателен подход в отговор на проблема, в редица юрисдикции в света: Тайван, Франция (закон Hadopi), Обединеното кралство (закон за цифровата икономика от 2010 г.), Южна Корея и Нова Зеландия.

Други законодателни подходи са избрани например в Италия, където правителството инкриминира нарушения на авторското право чрез предоставяне на публично разположение на защитени с авторско право произведения в компютърни мрежи без разрешение (закон Urbani) и Испания (закон Sinde), където се преследват посредниците, а не потребителите.

Тъй като повечето от тези мерки са въведени неотдавна, все още е твърде рано да се направи заключение дали даден подход е по-добър от друг.

Основни съображения относно фиксирана такса за съдържание

Цифровият свят както в аудиовизуалния, така и в музикалния сектор се характеризира с голямо разнообразие от заинтересовани страни. Многообразието от възможности за начини на разпространение доведе до значително увеличение на броя на заинтересованите страни – от създаващите до събиращите съдържание. Същевременно телекомуникационните оператори и в последно време производителите на устройства, които участват чрез свързаната телевизия, разработват стратегии за интегриране и проникване на пазара. Въпреки че съдържанието властва повече от всякога като най-важно по значение, при производството, разпространението и контрола на каталози, в традиционната верига на стойността се настаняват нови играчи, които се конкурират

[2] Мрежите с равноправен достъп (P2P) (понякога наричани „форуми" или „социални мрежи") са специализирани уебсайтове, които действат като виртуален „клуб", в който членовете могат да общуват в реално време и да обменят съобщения. Много от тези мрежи са място, където индивидуалните клиенти обменят защитени с авторски права произведения, музика, филми или откъси от филми, книги или статии в електронен формат; подобни клубове могат да имат хиляди членове: вероятно най-известният е Facebook, който има милиони членове по целия свят. Такива мрежи често пъти предлагат азбучни списъци с произведения, които са достъпни при отваряне на съответните съобщения на членовете.

при разпределянето на стойността. Традиционната организация на използването на права е застрашена от разпадане поради появата на високоскоростно широколентово цифрово разпространение или разпространение чрез всички потенциални средства и начини. Днес освен тези традиционни заинтересовани страни, потребителите, чрез превод от почитатели на филми, обмен на файлове чрез равноправен достъп (P2P), обмен в социалните мрежи и стрийминг, влияят на стратегиите за използване на права по отношение на всички категории права, периоди за използване на права и територии.

Икономическото въздействие от цифровизацията и интернет върху създаването на стойност не е едно и също по отношение на музикалната и аудиовизуалната индустрия: последствията и ефектът по отношение на структурата и организацията на пазара се различават в двата сектора.

В резултат на това установяването на система за фиксирана такса за съдържание трябва да вземе предвид разностранните интереси.

Фиксираната такса за съдържание и други сценарии

Икономическата цел на системата за фиксирана такса за съдържание е да доведе до ефект на разпространение на целия пазар, за да се убедят носителите на права, че системата е от полза. От тази гледна точка система, която би донесла на сектора поток на доходи приблизително равен на това, което предоставянето на видео по заявка и копирането за лично ползване носят като печалби на пазара днес (например съответно 56 и 28 милиона евро на френския пазар), би спечелила по-голямо доверие, защото би допълнила доходите от комбинирани продажби, които са от съществено значение за икономиката на сектора.

Социалната и политическа цел е да се даде възможност на потребителите на интернет да не престъпват закона при изтеглянето на съдържание за лично ползване и обмена на файлове чрез равноправен достъп, за да се застъпят за това възможно най-голям брой потребители. Следователно системата за фиксирана такса за съдържание би узаконила обмена на файлове чрез равноправен достъп (P2P) на първо място и преди всичко със законосъобразно придобити произведения.

Определянето на цена за системата за фиксирана такса за съдържание трябва да отговори на предизвикателство с три измерения: следва да подкрепи обмена на файлове чрез равноправен достъп, като същевременно се намали пиратството; трябва да представлява разширяване на възможностите, предоставени от законодателството; трябва да се ползва от сътрудничеството на доставчиците на интернет услуги.

По същия начин използваният механизъм за определяне на цените трябва да отговарят на редица критерии и да се избегнат няколко всеизвестни препъникамъка: определяне на правилната цена, без да се пренебрегва очакваната цена, без да има изолиране от веригата на събираемост на приходите (доставчиците на интернет и мрежови услуги играят важна роля).

Поради това проучването представя в глава 4.1.1. потенциалното въздействие от ценова политика за фиксирана такса за съдържание за аудиовизуални и кино творби: хипотеза за ниска цена от 2 евро, хипотеза за висока цена от 6 евро и хипотеза за средна цена от 4.99 евро, близка до символичната цена от 5 евро.

Ценообразуването при системата за фиксирана такса за съдържание е един от въпросите, наред с въздействието върху търговските модели. Друг въпрос е степента на миграция на потребителите, за да се направи прогноза за създаването или загубата на цялостна стойност.

Съгласно разработената и представена в глава 4.1 от проучването хипотеза, фиксираната такса за съдържание от 4.99 евро, която да доведе до повече печалби, би била най-добрата възможност за успех. Това би се осъществило, особено ако

предложението се съчетае с възможността потребителите използват тази фиксирана такса, за да разменят голямо количество месечно съдържание, както се предвижда от настоящото проучване – инструмент, който изглежда не е налице в съществуващите предложения независимо от таксата. Според нас такава възможност следва непременно да бъде част от всяко търговско предложение по отношение на изтеглянето на съдържание, защото сега това е установена практика сред всички потребители, които имат навика да обменят съдържание по интернет. Биха могли да се закупят допълнителни траншове от 1 до 2 евро на месец, ако потребителят надвиши капацитета за изтегляне на съдържание, предвиден в основния абонамент (независимо от броя на заглавията).

Система за фиксирана такса в областта на културата следва най-малкото да може да изпълни две важни обществени цели:

- да гарантира справедливо възнаграждение за авторите и творческата общност със справедливи правила за разпространение;
- да предостави сигурно убежище за отделните потребители.

Не изглежда да има лесно решение, от което всички да са печеливши, или положение, при което „усилието" е разпределено в еднаква степен за всички.

Почти всички предложени решения (от доброволното колективно лицензиране до задължителното колективно лицензиране и разширеното колективно лицензиране) предполагат някакъв вид колективна или обща организация за лицензиране, която да събира приходите и да ги разпределя.

Вероятни сценарии в отговор на въпроса за обмена на файлове

Възможните сценарии са два: или сценарий „статукво" (обичайната търговска дейност и закони за борба с пиратството), или сценарий за прилагане на фиксираната такса за съдържание с две възможности: въвеждането на обща система за фиксирана такса за съдържание, която да представлява нов правен търговски модел; или система за фиксирана такса за съдържание с ограничено действие.

Поради различни причини, посочени в настоящото проучване, обща система за фиксирана такса за съдържание представлява неприемливо решение за много участници[3]. Система за фиксирана такса за съдържание с ограничено действие в рамките на специфичен политически и оперативен контекст би могла да представлява осъществимо решение.

Прилагането на колективно управление на права като инструмент е неизбежно, доколкото система за фиксирана такса за съдържание е замислена за нетърговско използване на произведения по интернет без значение какъв е обхватът на тази система.

Схема, основана на това, което беше успешно постигнато чрез директивата за кабелното препредаване и спътниковото излъчване[4], би могла да се приложи и за обмена на файлове чрез равноправен достъп (P2P). С директивата за кабелното препредаване и спътниковото излъчване не се създават нови възможности за освобождаване или ограничение; се не се налага задължителен лиценз. С нея упражняването на изключителни права се ограничава до организациите за колективно управление на права. Поради тези причини се спазва съответствието с международните договори. По отношение на обмена на файлове чрез равноправен достъп (P2P) изключителни права за разрешаване изтеглянето и обмена на файлове

[3] Вж. част 3 на проучването и глава 4.3.

[4] Директива 93/83/ЕИО на Съвета от 27 септември 1993 г. относно координирането на някои правила, отнасящите се до авторското право и сродните му права, приложими към спътниковото излъчване и кабелното препредаване.

при много специфични обстоятелства и ограничения са поверени от носителите на права на организации за колективно управление на права.

Заключения: какво трябва да се вземе предвид, за се постигне установяването на схема за фиксирана такса за съдържание?

За да се установи това, което би могло да бъде необходимо обществено действие и политика в музикалната и аудиовизуалната и кино индустрия, е важно да се имат предвид основните цели на предложената политика и различните стъпки, които трябва да се следват, за да се гарантира, че всички решения и инструменти, както и стъпки логично водят до постигане на целите.

Необходимо е да се предостави защита за крайните потребители въз основа улесняване на по-ясното разбиране за това кои действия са разрешени от закона и кои не са и да се улесни обменът на файлове чрез равен достъп (P2P) и социалните мрежи, при условие че тези дейности останат нетърговски и не са предмет на споразумения за транзакции.

Следва да бъде насърчавано разширеното колективно лицензиране или упражняването на права, когато съществуват възможности за доброволно лицензиране и когато те не са (или не могат да бъдат) използвани индивидуално от носителите на права. С това се цели разширяване на законния пазар за сметка на пиратството.

Системата за фиксирана такса за съдържание следва да бъде ограничена до изтеглянето и в някои случаи качването (предоставянето на разположение) на съдържание за даване на достъп в мрежите с равноправен достъп (P2P) (при които протоколът обикновено изисква някакъв вид качване на информация при изтегляне). Системата ще позволи глобален обмен на произведения от цифровата колекция на крайния потребител и ще ограничи всички форми на обмен, чрез мрежи с равноправен достъп (P2P), социални уебсайтове и други услуги за обмен на потребителски файлове, до лично ползване от приятелски и семейни кръгове. Например разширеният лиценз за правото за предоставяне на публично разположение[5] би могъл да бъде органичен до 50 най-добри приятели, което означава, че обменът на файлове чрез равноправен достъп (P2P) или чрез пряко изтегляне (на предложения с ново съдържание) следва да бъде допустим единствено в рамките на даден социален кръг (може би чрез социална мрежа).

Системата за фиксирана такса за съдържание ще изисква налагането на ограничения на капацитета за съхранение на системите, използвани в рамките на разрешената мрежа, както и на количеството обменени файлове независимо от използваните протоколи или приложения.

Доставчиците на интернет услуги ще имат задължението да информират своите клиенти, когато количеството обменени файлове надвиши разрешеното количество, и след това да блокират надвишеното количество обменени файлове, както вече се прави като част от настоящите пакетни абонаменти за интернет и мобилни телефонни услуги.

Следва да се гарантира спазването на ограничения, нетърговски статут на мрежата с фиксирана такса за съдържание и мрежата да бъде изолирана от всички търговски мрежи. На потенциалните крайни потребители следва ясно да бъде съобщен обхватът на действията, които са допустими в рамките на мрежата с фиксирана такса за съдържание. Условията следва да бъдат стандартизирани на европейско равнище и по категории на действие (и следователно няма да бъдат предмет на подхода „една дейност един лицензодател" или да бъдат ограничени за територия на лицензиране или място на развитие на търговската дейност на лицензополучателя и/или лицензодателя).

[5] Вж. бележка под линия 1.

42 основни фактора за успешно осъществяване на фиксираната такса за съдържание

Цели:

1. В случаите, когато потребителите са изявили предпочитание за използването на съдържание по определен начин и има начини, чрез които това използване може да бъде лицензирано при наличието на целесъобразно търговско основание, се очаква носителите на права да постъпят така.
2. На творците/създателите и други носители на права, включително продуцентите, трябва да бъда гарантирана възможността за възнаграждение въз основа доброволното упражняване на техниките изключителни права (в зависимост от точка 1 по-горе).
3. Да се гарантира постигането и поддържането на справедливо равновесие между различните основни права, защитени от правния ред на Общността[6].

Правно основание:

4. Да не се въвеждат нови изключения или ограничения на авторското право, тъй като те изискват сериозни изменения на съществуващите норми и законодателство (не всички биха били лесно съвместими със съществуващите международни инструменти и следователно тяхното прилагане би отнело доста време).
5. Да се дава предимство на разширеното колективно лицензиране за упражняването на права, когато е необходимо (като се улеснява достъпа до пълни репертоари), но без да се ограничава упражняването на изключителните права. в случаите, когато доброволното лицензиране има доказано добро действие, не следва да се налага задължение за колективно лицензиране; в случаите, когато съществуват възможности за доброволно лицензиране, които не се използват от носителите на права, е възможно да има механизми, които да позволяват използването на тези възможности по други начини например, както при прилагането на директивата за кабелното препредаване и спътниковото излъчване[7].
6. Разглежданите тук права следва да бъдат упражнявани единствено посредством организация за колективно управление на права. В случаите, когато носител на право не е поверил управлението на своите права на организация за колективно управление на права, организацията за колективно управление на права, която управлява права от същата категория, се приема за упълномощена да управлява и неговите права. В случаите, когато повече от една организация за колективно управление на права управляват права от същата категория, носителят на права следва да бъде свободен да посочи коя от организациите за колективно управление на права е оправомощена да управлява неговите права. Посоченият в настоящия параграф носител на права има същите права и задължения, произтичащи от споразумението между лицензополучателя (крайните потребители) и организацията за управление на колективни права, която се приема за упълномощена да управлява неговите права, както носителите на права, които са упълномощили тази организация за управление на колективни права. Носителите на права ще могат да предявяват защита на правата си в рамките на определен период от време.
7. Ако носител на права разреши първоначалното предаване, представяне или предоставяне на публично разположение на дадено произведение в рамките на Европейския съюз, се приема, че той е избрал да не упражнява правата си във връзка с разглежданите нетърговски права за обмен индивидуално, вместо да ги

[6] Както се посочва от Съда на Европейския съюз в решението по дело C-275/06 „Productores de Mumsica de EspanЮa (Promusicae) срещу Telefomnica de EspanЮa SAU" (Преюдициално запитване от Juzgado de lo Mercantil no 5 de Madrid)

[7] Директива 93/83/ЕИО на Съвета от 27 септември 1993 г. относно координирането на някои правила, отнасящите се до авторското право и сродните му права, приложими към спътниковото излъчване и кабелното препредаване.

упражнява съгласно горепосочените разпоредби във връзка с колективното управление.

8. Независимо от посоченото по-горе, носителите на права могат да се оттеглят от колективно лицензиране, при условие че предвидят лицензирането на правата за конкретната цел едновременно с освобождаването от лиценза от страна на съответната организация за колективно управление.

9. В случай, че не бъде постигнато споразумение, е необходимо да има разпоредба за посредничество.

Практическа осъществимост:

10. Следва да има разпоредба за възможност за прекратяване участието в колективното лицензиране, като същевременно се запазват стимулите за използването му: прекратяване на достъпа до разпределяните суми, разходи за пряко лицензиране и разходи за дейности по пряко прилагане).

11. Трябва внимателно да бъде разгледан въпросът с използването на периода от време преди пускането на пазара на защитени с авторски права продукти под друга форма. Пиратството оказва първоначално въздействие по време на първите два месеца след пускане на дадена творба. Същевременно носителите на права трябва да разполагат с време за използване на правата си, за да гарантират най-добрата възвръщаемост на инвестициите си.

12. Следва да не се използва колективно лицензиране по време на първоначалното пускане на пазара в идеалния случай за период от 4 месеца (период от 2 месеца е твърде кратък). Това ембарго би могло да бъде удължено до най-много 6 месеца – може би дори 12 месеца за аудиовизуални творби. По-кратки периоди биха били по-приемливи за потребителите, докато при по-дълги периоди има опасност от това спазването им да бъде обречено на провал. Точната продължителност следва да бъде уточнена след изрядно проведено допитване с носителите на права, което е от основно значение за филмовата и музикалната индустрия. Това би повлияло също така и на установяването на специфичен период от време за използването на изключителни права за нови търговски услуги. Трудностите за носителите на права при кратък период за ползване на изключителни права са разбираеми, но трябва да се намери равновесие между поведението и очакванията на потребителите.

13. Разширеното колективно лицензиране при обмена на файлове чрез равноправен достъп (P2P) включва в обхвата си свързаните с изтеглянето на съдържание публично разгласяване/предоставяне за публично ползване на права[8]. То следва да се разшири, за да включва също така ограничените действия по качване на информация, свързани с обмена на права при ограничено качване на съдържание, но не и качването на произведения за съхранение на уебсайтове с услуги за обмен на съдържание, нито пък обогатяването по някакъв друг начин на мрежи с равноправен достъп (P2P) със съдържание. Последните действия следва да бъдат лицензирани единствено при нормални търговски условия поне що се отнася до най-новите пуснати на пазара произведения.

14. Правата и задълженията на потребителите следва да бъдат ясни и недвусмислени.

15. Не е необходимо интернет посредниците да бъдат лицензодатели на крайните потребители, а да предлагат лиценз на крайния потребител и събира фиксираната такса за съдържание за действителния лицензодател, който е избраната организация за колективно управление на права.

16. Ще бъде необходим някакъв вид сътрудничество по отношение на прилагането от страна на доставчиците на интернет услуги и други интернет посредници. Не следва и не може да има никакво общо задължение за наблюдение на съдържание. Обичайните инструменти за управление на мрежовия трафик биха могли да са

[8] Вж. бележка под линия 1.

достатъчни, за да установят необичайни действия, и разбира се клаузите за „убежища" трябва да бъдат свързани със съответния отговор при уведомяването за нарушение (например по-специално за най-новите пуснати на пазара произведения).

Особености:

17. Абонаментният план с фиксирана такса за съдържание ще бъде продаван на индивидуални крайни потребители от доставчиците на интернет услуги.

18. Обменът следва да бъде ограничен до лично ползване от „приятелския и семейния" кръг. Например лицензът за правото за разгласяване/предоставяне за ползване[9] (с изключение на много кратки откъси) ще бъде ограничен до 50 приятели (достатъчно голям, но ограничен брой), което означава, че предложения за обмен чрез равноправен достъп (P2P) или за пряко изтегляне (DDL) могат да се допускат единствено в рамките на конкретните социални мрежи.

19. Системата за фиксирана такса за съдържание с ограничено действие ще позволи на потребителите да обменят произведения в рамките на мрежите с равноправен достъп (P2P), точно както копирането за лично ползване беше позволени в семеен кръг при системите за запис на видео.

20. Изтеглянето на файлове трябва да се извършва единствено от напълно разрешени уебсайтове с услуги за обмен на съдържание, които използват законни източници. С цел доброто управление на системата всички творби трябва да са маркирани (или официално обозначени по друг начин).

21. От практическо значение за механизма следва да бъдат разработени стандартни „правила за участие" и оповестени на всеки отделен уебсайт. Това следва да се извърши от организацията за колективно управление на права с подкрепата на носителите на права. Следва да се изпълни и от платформите за видео по заявка и абонаментната услуга за видео по заявка, както и от предоставящите услуги по предоставяне на разположение за гледане по интернет на записи на телевизионни предавания, като на потребителите се обясняват възможностите при приемане на предложението за лиценз, като се подчертават рисковете, свързани с участие в неразрешени дейности по обмен на файлове чрез равноправен достъп (P2P).

22. Поради практически съображения лицензът следва да се предоставя въз основа на фиксирана такса, въпреки че това установява несправедливост между потребителите с голям обмен и тези с малко обмен на файлове. Количествена такса не би била съизмерима и доставчиците на интернет услуги не следва да бъдат длъжни да наблюдават изтеглянето или качването на файлове.

23. Различията в поведението на потребителите, както и веригите на стойността подсказват необходимостта от разглеждане на отделни системи за фиксирана такса за съдържание за музикални и аудиовизуални произведения. Въпреки това, предвид сложността на необходимите процесите по управления, рисковете от неправилно интерпретиране, недоверието на някои категории участници, както и потребители, се препоръчва една единствена фиксирана такса с ограничено действие както за музикални, така и за аудиовизуални произведения.

24. Този лиценз за лично ползване ще се плаща на доброволен принцип от потребителите на доставчиците на интернет услуги и ясно ще бъде посочен в условията на търговското предложение на доставчиците на интернет услуги. С това не следва да се изключва възможността доставчиците на интернет услуги да водят политика на предлагане на пакетни услуги за 100% от частните си клиенти (евентуално при по-изгодна такса).

[9] Вж. бележка под линия 1.

Привеждане в изпълнение:

25. Ще остане необходимостта за изпълнение на първоначалния период на изключителни права, особено по отношение на качването на съдържание. Но вниманието следва да бъде насочено към потребителите, които качват съдържание, а не към тези, които го изтеглят.

26. Следва да се изпълнява решението за нетърговски статут с ограничено действие и всички непреки дейности, свързани с пускането на пазара, следва да бъдат забранени (вж. делото относно Pirate Bay) и преследвани от закона (въз основа на нарушения на разрешения). Това би спомогнало за ограничаване използването на нелицензирани уебсайтове.

Администриране:

27. Прозрачността при администрирането е от основно значение в интерес както на носителите на права, така и на потребителите.

28. На организации с богати каталози следва да бъде разрешено да участват и подкрепят системата, като прибавят правата на своите членове в избраната организация за колективно управление на права.

29. Фиксираната такса за съдържание ще бъде събирана от доставчиците на интернет услуги и (след приспадането на комисионна, която предстои да бъде обсъдена, за извършване на услугата по събиране) ще бъде превеждана на избраната организация за колективно управление на права.

30. Установяването на механизъм за разпределение на приходите на носителите на права е сложен въпрос и следва да бъде обсъждан от заинтересованите страни, за да се постигне консенсус.

31. Въпросите, свързани с начините на пресмятане, трябва да бъдат разгледани в ново проучване, за да се намери най-доброто решение.

32. Необходимо е да бъдат договорени таксите (чрез посредничество), тъй като няма научен метод за определянето на равнищата им. Оценката на загубите от пиратството не е непротиворечива, а пазарният опит на доставчиците на интернет услуги ще бъде от голяма полза.

Определяне на цени:[10]

33. Цената трябва да бъде достатъчно висока, за да се достигат равнища, които създават добавена стойност и предоставят достатъчен марж за изграждането на административна система за събиране и правилно разпределение на приходите от фиксираната такса за съдържание.

34. Следва да бъде определена достатъчно висока цена, за да се избегнат отрицателни странични ефекти, като например миграцията на клиенти на търговски услуги към системата за фиксирана такса за съдържание.

35. Цената следва да бъде привлекателна за потребителите, за да може те да бъдат убедени, че цената съответства на качеството (техническо качество, разрешен обмен на файлове чрез равноправен достъп (P2P) с ограничен кръг приятели и разбира се голям избор от предлагано съдържание въз основа на законосъобразни търговски предложения).

36. Система за фиксирана такса за съдържание би могла да има потребителска ценова точка в диапазона от 4 до 6 евро с включен ДДС/месец за предоставени аудиовизуални произведения. Но съгласно посочената в глава 4 на настоящия доклад хипотеза е необходимо да се направи проучване, като се използват всички налични данни, за да се определят подходящи ценови точки.

[10] Вж. глава 4, параграф 4.1.

37. 4,99 евро на месец би могла да бъде привлекателна начална точка за постигане на консенсусна цена, приемлива за всички заинтересовани страни.

Пускане на пазара:

38. Потребителите трябва ясно да бъдат информирани за това къде отиват плащанията им (по същия начин както екологичните данъци или екологичните такси[11] сега се посочват и ясно се обозначават върху етикетите с цените на все по-голям брой продукти, особено домакински уреди, електронни уреди, автомобили и т.н.).

39. Тези плащания ще подпомогнат творческите индустрии и общности.

40. Когато са клиенти с лиценз, потребителите ще подпомагат творческата общност, а не пиратите или незаконните действия.

41. Трябва да се запази ясното разграничение между система за фиксирана такса за съдържание и система за такса за копиране за лично ползване. Таксата за копиране за лично ползване трябва еднозначно да се прилага единствено по отношение на копирането на произведения на физически носители (DVD).

42. На потребителите следва да бъде предоставяна много ясна информация относно това, което е позволено в рамките на системата за фиксирана такса за съдържание. Следва да се направи ясно разграничение между това, което разрешено в рамките на системата и други незаконни действия.

Препоръки за обществената политика – предварителни забележки

Авторите на настоящото проучване изразяват твърдото становище, че съществува значителен политически риск по отношение на това да се предлага и насърчава въвеждането на обща система за фиксирана такса за съдържание, което потенциално би довело до изместване на голяма част от пазара, до степен, при която ще се възпрепятства появата на нови търговски услуги – да не говорим за изключително голямото унищожаване на стойност.

Системата за фиксирана такса за съдържание със строго ограничена цел трябва да бъде такава, че да се избегне застрашаване на гражданските свободи на голям брой граждани, а обхватът й следва да бъде ограничен до необходимото за постигането на тази цел (например като се гарантира, че лицензите се предоставят на потребителите, а не на доставчиците на интернет услуги). Освен това авторите считат, че изложеното в настоящото проучване предложение не е пълна рамка, а е само опит за определяне на това, което според тях представляват по-задълбочени съображения за по-пълното разработване на рамката. Въпреки това авторите са убедени, че предложената структура на управление въз основа на разширеното колективно управление буди най-малко възражения в настоящата ситуация.

Наясно са с трудностите (професионални и културни) при изграждането на нещо приложимо без твърде много непреднамерени последствия.

На последно място желаят да подчертаят, че са необходими ясна политическа визия и насоченост, за да се пристъпи към този подход, предвид липсата на консенсус понастоящем, тъй като консенсусът е основното изискване за успех на такъв проект.

Има възможност за осигуряването на голяма европейска победа по отношение насърчаването на културата и културната индустрия и която би могла да бъде повторно използвана за всички други видове цифрово съдържание.

Политическа осъществимост

- Лицензът за творческо съдържание не е панацея за всички проблеми.

[11] Те съответстват на разходите за събиране и рециклиране на отпадъци от електрически и електронни уреди.

- Той представлява система за фиксирана такса за съдържание с ограничено действие, която ще създаде стойност за творческата общност. Целта на тази схема е по категоричен начин да се намали сивата зона между законно предлагане и пиратство и милиони хора да се върнат към законосъобразни практики.
- Този лиценз няма да представлява разрешение за качването на каталози с музика и аудиовизуални произведения, а по-скоро ще предлага на потребителите възможността законно да обменят избраното от тях творческо съдържание от личните си колекции.
- Системата за фиксирана такса за съдържание не е нов търговски модел, който ще замени съществуващите модели. Това е допълнителна схема, която създава допълнителна стойност за творческата общност.
- Политическите органи трябва да се уверят, че съображенията на обществената политика за установяване на системата се основават на ясна логика и консенсус. Такава политика отделя голяма внимание на икономиката на творческите индустрии, за да запази капацитета за производство на съдържание в областта на културата.
- Съществуващите практики и структури следва да бъда адаптирани, за да не се стигне до откриване на топлата вода. На тази основа разширеното колективно управление следва да предостави модел за администриране на системата.
- Възприемането на подход за разширено колективно управление следва да предостави значителни предимства за постигането на консенсус между носителите на права, паневропейско прилагане, и по този начин за създаването на възможност за лицензиране валидно за много територии.
- Ограничаване прилагането на системата до една паневропейска организация за колективно управление на права запазва съответствието с международните споразумения и чрез нея ще се избегне дублиране на разходи.
- От основно значение е да продължи войната срещу търговските форми на пиратство.
- Популяризирането на системата за фиксирана такса за съдържание сред потребителите като доброволно предложение, като ясно се посочва, че е такова („Пари срещу стойност за мен"), ще спомогне да се покаже какво е законно и какво не е.

Икономическа осъществимост

- Трябва да има допълнително задълбочено проучване на търговския модел, което да разглежда въпросите, свързани с определянето на цените, разходите за събиране на таксата, разходите за управление, периода от време за използване на изключителни права за нови търговски продукти и т.н.
- Това проучване трябва също така да разгледа въпроса за критериите за разпределение на приходи, което е въпрос от ключово значение, за да се убедят важни носители на права да предоставят техните колекции в предложената организация за колективно управление на права.
- На последно място това бъдещо проучване трябва също така да изследва необходимостта от политика по сертифициране или етикетиране[12] като нов инструмент за борба с пиратството и незаконните платформи.
- Да се популяризира проектът, за да се гарантира, че най-голям брой носители на права ще предоставят правата си на организацията за колективно управление на права, така че да може да се разполага с най-обновените, най-новите и най-

[12] Възможно е тя да бъде основана на опита на системата за сертифициране за музикални платформи HADOPI, която помага на потребителя ясно да определи законните предложения.

разнообразните каталози. Това е въпрос от основно значение, за да се гарантира успехът на фиксираната такса за съдържание на пазара и сред професионалистите.

В заключение:

От едната страна са носителите на права, които установяват лицензи за ползване, които не са в обхвата на техните съществуващи модели за използване на права. От другата страна са потребителите, които са доброволни клиенти на законни предложения, ограничени до изтегляне на съдържание и обмен на файлове чрез равноправен достъп (P2P).

Доходите от клиентите се събират от доставчиците на интернет услуги и се превеждат на организация за колективно управление на права. Последната ще организира разпределянето на приходите въз основа на формула за пресмятане, която все още не е определена. Възможно е тя да се основава на пазарни резултати, като например показателите за продажбите на DVD или изтеглянето на видео по заявка, но при всички положения чрез постигането на консенсус.

Прекъсна се зависимостта между действителните произведения, обменени от потребителите, и това, което се плаща за тяхното изтегляне и обмен. Не е необходимо да се нарушава правото на неприкосновеност на личния живот на потребителите, тъй като не се проследява използването на конкретни произведения; системата ще бъде основана на количеството обменени произведения.

Пиратството остава бич, с който трябва да се справим.

В обхвата на предложената системата ще попаднат единствено кино и аудиовизуални произведения. Предвид особеностите на музикалния сектор, различната му верига на стойността, различните потребителски навици и обеми, той не попада в обхвата на това, което се предлага тук. Възможно е да се приложи подобна система и за музикалния сектор, но следва да бъде проведено задълбочено проучване на съществуващите предложения, за да се изгради и оформи приложим модел, който да може да получи одобрение както от потребителите, така и от носителите на права. Въпреки това тази задача би представлявала много по-голямо предизвикателство от това, което е свързано с разглеждането на аудиовизуалните произведения.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Настоящото проучване е в отговор на желанието, изразено от комисията по образование и култура на Европейския парламент, да се информиран за това как би могла да се приложи на практика както от икономическа, така и от политическа гледна точка фиксирана такса за съдържание при обмен на файлове.

В настоящото проучване се предоставя информация и анализ по следните теми:

- развитието на пазарите за музикални и аудиовизуални продукти и услуги за забавление през последните 10 години (част първа на проучването);
- тенденции и особености на интернет пиратството (част втора на проучването);
- основни цели на подхода, основан на въвеждането на фиксирана такса за съдържание (част трета на проучването);
- фиксираната такса за съдържание и алтернативни сценарии за прилагането й (част четвърта на проучването);
- заключения и препоръки (част пета на проучването).

Обхват на проучването

Географски обхват

Проучването обхваща държавите-членки на Европейския съюз. В допълнение различни системи на трети държави също се анализират и използват като примери за добри (или лоши) практики.

Хронологичен обхват на проучването

Проучването обхваща последните десет години (2001-2011 г.) и предоставя информация относно бъдещите перспективи, където има такива.

Обхват на сектора на съдържанието

В съответствие със спецификациите на поканата за участие в обществената поръчка, в обхвата на проучването попадат следните сектори от областта на културата: кино, телевизия и музика.
В проучването терминът аудиовизуални се отнася до всички видове филмови произведения и продукти: театрални, видео, видео по заявка и т.н.

Методология

Методологични инструменти

За проучването бяха използвани главно два основни инструмента: преглед на документи и интервюта (проучване на терен).
При прегледа на документи бяха използвани основни печатни и интернет източници.
Бяха проведени интервюта в Европа и на други места с някои от най-подходящите заинтересовани страни във всяка област. Източниците и списък с интервютата са изложени в приложение към проучването.

Методологични предизвикателства

Липса на статистически данни

Един от основните проблеми, който консултанти и професионалисти срещат по принцип в тази област, е общата липса, по-специално на европейско равнище, на статистически данни, които да бъдат използвани за този вид проучвания. Такъв е

случаят по-специално с анализа на количественото измерение на пиратството и таксата за копиране за лично ползване, която съществува само в 25 държави-членки на ЕС. Такъв е случаят и с подробна информация, например за разпределението на оборотите на телекомуникационните оператори според услуги за телефонни разговори, широколентов интернет достъп и предоставяне на съдържание (например телевизия през интернет протокол, видео по заявка и абонаментен план за видео канали по заявка) или оборота на различните дъщерни дружества в съответните телевизионни групи. Този недостатък на статистическия инструмент, който не е предвиден в публикациите на Европейската аудиовизуална обсерватория, има значително влияние върху установяването на търговски модели и прогнози със солидни данни.

Политически опасения

Аудиовизуалният сектор и по-общо творческите индустрии исторически погледнато сравнително успешно са предупреждавали политиците за техните претенции и нужди. През последните 10 години в тази област се появиха и се чу гласът на други заинтересовани страни. Такъв беше случаят с телекомуникационните оператори, а сега и с потребителите. Анализът на веригите на стойността в проучването показва, че при наличието на високоскоростен широколентов интернет достъп и появата на социалните мрежи интересите на различните участници във веригата на стойността не винаги съвпадат. Трябва да се намерят компромиси на политическо равнище за оформянето на възможностите за законодателен отговор. Като се има предвид казаното, търсенето на консенсус или поне постигането на някаква обща позиция е това, което прави необходимо настоящото поръчано от Европейския парламент задание.

Участие на множество заинтересовани страни

Цифровият свят както в аудиовизуалния, така и в музикалния сектор се характеризира с голямо разнообразие от заинтересовани страни. Многобройните модели и канали на разпространение увеличиха участието на заинтересованите страни – от създаващите до събиращите съдържание. Същевременно телекомуникационните оператори и в последно време производителите на устройства, които участват чрез свързаната телевизия, разработват стратегии за интегриране и проникване на пазара. Въпреки че съдържанието властва повече от всякога като най-важно по значение, в новите системи за производство, разпространение и контрол на каталози и в традиционните вериги на стойността участват нови оператори, които се конкурират при разпределянето на пазара и стойността. Установени модели за разпространение и предоставяне на услуги са застрашени от разпадане поради появата на високоскоростни широколентови цифрово формати и цифрово разпространение или разпространение с всички възможни средства. Поведението на потребителите внася допълнителна сложност: преводът от почитатели на филми[13], обменът на файлове чрез равноправен достъп (P2P), обменът в социалните мрежи и стрийминГът – всичко това влияе на стратегиите за използване на права за всички категории права, за периодите от време за използване на изключителни права за нови продукти, както и за територии.

Създаването на система за фиксирана такса за съдържание трябва да вземе предвид разностранните интереси.

[13] Практиката за прибавяне на субтитри от потребителите.

Крайни срокове

Съгласно условията настоящото проучване трябваше да бъде завършено в рамките на 4 месеца. Поради ограничения срок беше трудно да се съберат изчерпателна информация и интервюта от всички заинтересовани страни във всички сектори и във всички държави-членки и да се извърши задълбочен анализ по специални въпроси, свързани с търговския модел.

Обща оценка

Това задание е предизвикателство поради няколко причини:

- предвид факта, че музикалната индустрия в глобален мащаб и по-специално в Европа е в критично състояние на дълбока криза, настоящото проучване е от изключително значение;
- наред с това, предвид съпротивата в различни области и поради много причини по отношение на постъпателен законодателен подход в отговор на проблема, разбирането на възможностите и ограниченията на алтернативните модели е много желателно;
- има много данни и становища за събиране и обработка;
- получаването на полезни, обективни данни от носителите на права и ползващите права представлява предизвикателство.

Тези въпроси важат също така и за аудиовизуалния сектор. Творческите индустрии са изправени пред промяна в потребителските навици на техните клиенти (в по-голяма степен на музика, отколкото на филми), което е възможно поради същите технологии, които улесняват пиратството: разделянето на двете неща е трудно и не е непременно в непосредствен интерес на различните заинтересовани страни, тъй като те маневрират за установяване на позиции в този нов свят.

Установяването на какъвто и да е вид система за фиксирана такса за съдържание, независимо от обхвата й, изисква задълбочен анализ на системата за колективно управление на права. Структурата на системите за колективно управление на права в Европа повдига изключително противоречиви политически въпроси и голяма правна несигурност, на които все още няма решение в правото на ЕС.